

Milan Kundera – Román a Evropa

Téma semináře: **Román**

1) Milan Kundera jako romanopisec přijímá cenu Jeruzaléma. Podle Flauberta je romanopisec ten, kdo chce zmizet za svým dílem, to znamená, že se zřekne role veřejné osobnosti. Když se totiž propůjčí roli veřejné osobnosti ohrožuje tím své dílo. Romanopisec není mluvčím nikoho, ani mluvčím svých vlastních myšlenek. Všichni „praví“ romanopisci naslouchají své osobní morálce = moudrost románu.

2) Co je moudrost románu, co je román? – Situace člověka – člověk myslí a pravda mu uniká. Čím víc člověk myslí, tím více se myšlení jednoho vzdaluje myšlení jiného. Člověk není nikdy tím, kým si myslí, že je => první evropští romanopisci učinili z této situace člověka základ nového umění, umění románu.

3) Francois Rabelais vymyslel mnoho neologismů, jeden z nich je agelast, toto slovo je přejato z řečtiny a znamená: ten, kdo se nasměje, neumí se smát, nemá smysl pro humor. Rabelais neměl agelasty rád, prý dokonce málem přestal kvůli nim psát. Nenajdeme smír mezi agelasty a romanopisci. Román je imaginární ráj individuí. Je to území, na kterém nikdo není majitelem pravdy, ale všichni mají stejné právo být pochopeni.

4) Moudrost románu je jiná než moudrost filozofie. Román není zrozen z ducha teorie, ale z ducha humoru. Román je jedním z intelektuálních ztroskotání Evropy, protože tu nikdy nebyl pochopen, ani jeho znalosti a objevy, ani autonomnost dějin. Každý román nabízí odpověď na otázku: Co je lidská existence a kde spočívá její poezie?

5) Racionalismus 18. století spočívá na Leibnitzově větě: Nic z toho, co je, není bez důvodu (nihil est sine ratione). Naopak Sternův román je na druhé straně této věty => nelze soudit ducha nějakého století podle myšlenek, teoretických konceptů apod. Flaubert je objevitelem hlouposti a v jeho románech je neoddelitelnou dimenzí lidské existence – hloupost neustupuje před technikou, pokrokem, modernitou, vědeckým rozvojem, ale sama se rozvojem rozvíjí.

6) Hermann Broch – heroické úsilí moderního románu. Slovo kýč označuje postoj toho, kdo se chce líbit za každou cenu, a co největšímu množství. Kdo se chce líbit, musí potvrzovat to, co chce svět slyšet, být tedy ve službách přejatých myšlenek. Kýč je hloupost přejatých myšlenek přeložená do řeči krásy a citů. Dnes je estetika masových médií nevyhnutelně estetikou kýče, a tak se stává kýč naší každodenní estetikou a morálkou. Modernita se oblékla do šatu kýče.

7) Svět, ve kterém je individuum respektováno (imaginární svět románu, reálný svět Evropy), je křehký a smrtelný. Podle Kundery je nejcennější esence (úcta pro individuum, jeho originální myšlení a jeho právo na tajemství soukromého života) evropského ducha uložena jako ve stříbrné skříňce v dějinách románu, v moudrosti románu.